

[Landbrugsministeren]

fremlægge en redegørelse for Folketinget om besætningsstørrelse på den enkelte bedrift begrundet i miljømæssige og veterinære hensyn.

Regeringen afgiver hermed en redegørelse, som kort beskriver strukturudviklingen inden for kvæg- og svinesektoren, de aktuelle besætningsstørrelser og forskelle i økonomien mellem store og små besætninger. I redegørelsen gennemgås de husdyrsygdomsmæssige og miljømæssige forhold, som er knyttet til størrelsen af husdyrbesætninger, og der peges på, at der er veterinære grunde til at begrænse etableringen af meget store svinebesætninger.

Strukturudviklingen

Antallet af landbrugs- og gartneribedrifter er i de sidste tyve år gået tilbage med gennemsnitligt 2.500 bedrifter årligt. Den gennemsnitlige arealstørrelse er steget med 67 pct. til ca. 35 ha. Samtidig er der sket en produktionspecialisering, hvor landmændene i stigende grad koncentrerer deres indsats på færre driftsgrene. Inden for den animalske sektor har dette ført til stigning i den gennemsnitlige besætningsstørrelse. Det afgørende element i udviklingen har været et vedvarende økonomisk pres for at øge effektiviteten i produktionen i primærsektoren.

Aktuelle besætningsstørrelser

Udviklingen i det danske husdyrhold er kendetegnet ved, at nedgangen i antallet af besætninger er større end nedgangen i antallet af landbrugsbedrifter, og der sker således en koncentring af den danske husdyrbestand på færre og større produktionsenheder. I 1989, som er det seneste år, hvor Danmarks Statistisk foretog en totaltælling af landbrugsbedrifter, var der kvæg på 47 pct. af bedrifterne og svin på 40 pct. af bedrifterne. Knap 20 pct. af bedrifterne har både kvæg og svin. Den procentvise fordeling efter besætningsstørrelse af besætninger og antal dyr for kvæg- og svinebesætninger fremgår af tabel 1 i bilaget.

Der var i 1989 i alt 37.000 kvægbesætninger med en gennemsnitlig besætningsstørrelse på 60 stykker kvæg. Der var op imod 1.100 besætninger med mere end 200 stykker kvæg, og disse besætninger havde ca. 300.000 kreaturer svarende til 13 pct. af den samlede kvægbestand. Den største kvægbesætning var på op-

gørelsesdatoen den 2. juni 1989 på 708 stykker kvæg.

32.000 besætninger havde malkekvæg i 1989, og den gennemsnitlige besætningsstørrelse var på 26 malkekøer. Omkring 400 besætninger havde mere end 100 malkekøer svarende til, at 54.000 stykker kvæg eller 6,5 pct. af landets malkekvæg var samlet på disse besætninger. Ved opgørelsen i 1989 var den største besætning på 341 stykker malkekvæg.

Strukturtilpasningen inden for kvægsektoren sker især ved, at der nedlægges et stort antal mindre kvæghold, medens der ikke kan konstateres en tilsvarende stigning i antallet af større besætninger. Således har antallet af kvægbesætninger med over 200 stykker kvæg igennem de sidste ti år ligget konstant på ca. 1.100, medens antallet af malkekvægsbesætninger på over 100 malkekøer i samme periode har været omkring 400. Der synes heller ikke at være tendens til, at de største besætninger bliver større.

Inden for svineholdet var der i 1989 9 mio. svin fordelt på 31.000 besætninger. Heraf havde 28.000 besætninger slagtesvin (> 20 kg) med i gennemsnit 184 slagtesvin pr. besætning, medens der var 21.000 sohold med gennemsnitligt 41 søer. På 2.700 besætninger var der mere end 100 søer, og disse havde med 466.000 søer 53 pct. af den danske sobestand. 645 besætninger med over 1.000 slagtesvin havde ialt 960.000 dyr svarende til 18 pct. af samtlige slagtesvin. Ved opgørelsen var de største besætninger på henholdsvis 1.126 søer og 5.740 slagtesvin.

Udviklingen i svinesektoren har op gennem firserne været kendetegnet ved en øget specialisering og større produktionsenheder. Således steg antallet af sohold med over 100 søer fra under 2.300 i 1981 til ca. 2.700 i 1985, men har siden stabiliseret sig på dette niveau. Det gennemsnitlige antal svin pr. bedrift steg fra 158 dyr i 1981 til 206 dyr i 1985 og 295 i 1989. I modsætning til kvægsektoren synes slagtesvinsbesætningerne at blive stadig større.

Besætningsstørrelse og økonomi

De størrelsesøkonomiske forhold for kvæg- og svinebesætninger er illustreret i tabel 2 i bilaget ved hjælp af lønningsevnen i forhold til besætningsstørrelsen. Lønningsevnen udgør det beløb, der er til rest til aflønning af den